

EurEau

Rue du Luxembourg 47-51,
B-1050 Brussels, Belgium
Tel: +32 (0)2 706 40 80
Fax: +32 (0) 2 706 40 81
secretariat@EurEau.org
www.EurEau.org

Kirjalik seisukoht väetisemääruse osas

Kokkuvõte

EurEau toetab väetisemääruse ümbervaatamist Euroopa Komisjoni ringmajanduse paketi raames. See avab võimalused reoveesetest kogutud fosfori taaskasutamiseks väetisetoodetes. Siiski ei mainita Euroopa Komisjoni poolt pakutud sõnastuses reoveesetet kui ringlusse võetavate toitainete allikat. Selles valguses palub EurEau teha kavandatavas määruses järgmised muudatused:

- ~ Väetisetoodetele seatavad kvaliteedikriteeriumid peaksid kirjeldama lõpptoodet, seadmata piiranguid sisendmaterjalile. Reoveesete tuleks kustutada nende ainete loetelust, mis on välistatud komposti ja sette sisendmaterjalidena.
- ~ Väetistele kehtestatud CE-vastavusmärgistuse eeskirju tuleks kohaldada pigem tootmisliinile kui kogu jaamale, mis võimaldaks jälgida igal konkreetsel tootmisliinil kasutatava sisendmaterjali päritolu. Sisendmaterjalidele tuleb tagada eraldiseisvad ladustamisvõimalused.
- ~ Rangete tehniliste nõuete kehtestamise asemel peaks määrus sätestama nõuded, mis defineeriksid lõpptoote kvaliteeti. **Alternatiivse võimalusena peaks seadusandlus võimaldama puhastusmeetodite kehtestamist riiklikul tasandil.**

Ning lõpuks soovitab EurEau tungivalt kasutada delegeeritud õigusakte, pikendamaks koostismaterjali kategooriate (ingl k *Component Material Categories* ehk CMC) loetelu kavandatavas väetisemääruses, ning kutsub üles koostama täpsemalt määratletud ajakava struviidi, biosöe ja tuhandest valmistatud toodete täiendavaks lisamiseks koostismaterjali kategooriate loetelusse. Lisaks, sarnaselt juba kehtivale nn roheline gaasi ja biogaasi segamise nõudele **annaks** taaskasutatava (ehk kogutud) fosfori ja kaevandatud väetiste segamise nõude kehtestamine tugeva **tõuke** kogutud fosfori kasutamisele.

1. Ringmajanduse paketi esimene tulemus

EurEau toetab väetisemääruse ümbervaatomist Euroopa Komisjoni ringmajanduse paketi raames. See avab võimalused reoveesetest kogutud fosfori taaskasutamiseks väetisetoodetes. Fosfor on üks olulisemaid toitaineid taimede, loomade ja inimeste jaoks ning seega kriitilise tähtsusega eluks kogu planeedil. Piiratud kättesaadavus ja Euroopa suur sõltuvus impordist viisid selleni, et 2014. aasta mais¹ lülitas Euroopa Komisjon fosfori kriitilise tähtsusega toorainete muudetud nimekirja. Mitmed liikmesriigid on juba astunud samme fosfori säästlikuma kasutamise suunas ning toetavad fosfori ümbertöötlemist. Kavandatav väetisemäärus, mis laiendab oma ulatust orgaaniliste väetiste näol, liigub samas suunas.

2. Loeb vaid lõpptoote kvaliteet

Euroopa Komisjoni poolt väljapakutud sõnastuses ei ole reoveesetel kohta toitainete ringlussevõtu. Enamgi veel, koostismaterjali kategooriad nr 3 (kompost) ja nr 5 (sete, v.a energeetiliste põllukultuuride sete) välistavad sõnaselgelt reoveesette kui sisendmaterjali.

Reoveesette direktiivi ja REACH-määruse rakendamise tulemusel on reoveesette kvaliteet pidevalt paranenud. Pikaajaliste mõõtmiste tulemused näitavad, et ohtlike metallide kontsentratsioonid reoveesettes on drastiliselt vähenenud. Sarnane trend on täheldatav ka muude ainete osas, mis annab tunnistust sellest, et ohtlike ainete kontrolli tekkekohal reguleerimine on olnud tulemuslik. Veelgi enam, ranged kohalikud seadusaktid koos turu survega on viinud olukorrani, kus saadaval on lai valik reoveesetest valmistatud kvaliteetseid mullaparandajaid ja väetisi. Paljudel juhtudel reoveesette kvaliteet juba vastab kavandatud väetisemääruse lisas loetletud tehnilistele parameetritele. Reoveesette tervikuna kõrvale jätmine piirab tõsiselt võimalusi võtta ringlusse oluline toitainete ja orgaanilise aine allikas. Nende tehniliste parameetrite saavutamise nimel toimuv innovaatiline progress ja edasimineku tekkekohal rakendatava kontrolli osas parandab veelgi reoveesette kvaliteeti. Peale selle saadab reoveesette kõrvale jätmine komposti ja sette koostismaterjali kategooriate loetelust negatiivse signaali reoveesette kasutamise kohta ning võib tõsiselt kahjustada jätkusuutlikke ringlussevõtu viise, halvustades nende väetiste mainet, milles täna juba kasutatakse toormaterjalina reoveesetet.

EurEau soovib luua kriteeriumid, mis kirjeldavad lõpptoodet, seadmata piiranguid selle sisendmaterjalile. Samuti kutsub EurEau üles kustutama reoveesetet nende ainete loetelust, mis on välistatud komposti ja sette sisendmaterjalidena.

¹ COM(2014) 297 (lõplik): Euroopa Komisjoni teatis „ELi jaoks kriitilise tähtsusega toorainete nimekirja läbivaatamine ja tooraineid käsitleva algatuse rakendamine“

3. Toetada koostismaterjali kategooriate loetelu pikendamist

Komisjoni ettepanekus ei mainita ümbertöödeldud fosforit, nagu nt struviit või tuhasta valmistatud tooted. Samas andis Euroopa Komisjon Teadusuuringute Ühiskeskusele korralduse töötada välja kriteeriumid, mille alusel kehtestada nende toodete jaoks uued koostismaterjali kategooriad. On selge, et tahe koostismaterjali kategooriate ulatuse laiendamiseks on olemas. EurEau toetab uute koostismaterjali kategooriate lisamise võimalust väga, eriti kui see puudutab tooteid, mida on võimalik eraldada reoveesetest või reoveest, selleks et taaskasutada väärtuslikke toitaineid. Et arvukad teadusprojektid on juba töös, tuleks uute toodete väetisemäärusesse lisamise võimalust toetada ning selle võimaldamiseks kehtestada paindlikud mehhanismid. See protsess peab põhinema väetise kvaliteeti ja ohutust kinnitavatel teaduslikel tõenditel ning ühtlasi olema kergest rakendatav.

EurEau soovib tungivalt kasutada delegeeritud õigusakte, pikendamaks koostismaterjali kategooriate loetelu kavandatavas väetisemääruses, ning kutsub üles koostama täpsemalt määratletud ajakava struviidi, biosöe ja tuhasta valmistatud toodete täiendavaks lisamiseks koostismaterjalide kategooriate loetelusse.

4. Toetada CE-märgistusega ja CE-märgistusetu tootmiskohtade kooseksisteerimist

Kavandatava väetisemääruse koostismaterjali kategooriate nr 3 ja nr 5 lõigus 2 selgitatakse, et *kompostimine (ja anaeroobne kääritamine) toimub puhastis, kus:*

- *toimub vaid (koostismaterjali kategooriate nr 3 ja nr 5 kirjelduste) lõigus 1 loetletud sisendmaterjalide töötlemine, ning*
- *puudub füüsiline kokkupuude sisend- ja väljundmaterjali vahel, sh ladustamisel.*

EurEau' liikmete jaoks tekitab antud säte tõsise riski, et tootjad, kes täna kasutavad komposti ja sette valmistamiseks reoveesetet, nii nagu lubab riiklik seadusandlus, hakkavad tootma vaid CE-märgistusega väetisi. Reoveesette kasutamisest loobumine põhjustaks olemasoleval turul ootamatuid ja ulatuslikke häireid. Kombijaamad, milles toimub erinevate orgaaniliste jäätmete koostöötlemine, on kohalikus mõistes olulised ja põhjendatud lahendused, eriti hajaasustusega piirkondades. Mõnedes jaamades on juba ka eraldiseisvad töötusliinid sõltuvalt kasutatavast sisendmaterjalist.

EurEau' liikmed toetavad väetistele kehtestatud CE-vastavus-märgistuse eeskirjade kohaldamist pigem tootmisliinile kui kogu jaamale, mis võimaldaks jälgida igal konkreetsel tootmisliinil kasutatava sisendmaterjali päritolu. Sisendmaterjalidele tuleb tagada eraldiseisvad ladustamisvõimalused.

5. Ühtlustada tehnilised näitajad võttes arvesse riiklikke eripärasid

Kavandatava väetisemääruse lisa sisaldab koostismaterjali kategooria nr 3 kirjeldust, mille lõik 3 sedastab: *“Aeroobne kompostimine seisneb biolagunevate materjalide kontrollitud lagundamises, mis on valdavalt aeroobne ning võimaldab termofiilsetele bakteritele sobivate temperatuuride teket bioloogiliselt toodetud soojuse tulemusel. Iga partii kõiki osi segatakse regulaarselt ja põhjalikult, et tagada materjali põhjalikku sanitatsiooni ja homogeensust. Kompostimisprotsessi jooksul läbivad iga partii kõik osad ühe järgmistest aja ja temperatuuri profiilidest:*

- 65°C või enam vähemalt 5 päeva jooksul,
- 60°C või enam vähemalt 7 päeva jooksul, või
- 55°C või enam vähemalt 14 päeva jooksul”

Edasi sedastab lisa sisalduva koostismaterjali kategooria nr 5 kirjelduse lõik 3: *“Anaeroobne kääritamine seisneb biolagunevate materjalide kontrollitud lagundamises, mis on valdavalt anaeroobne ning toimub mesofiilsetele või termofiilsetele bakteritele sobilikel temperatuuridel. Iga partii kõiki osi segatakse regulaarselt ja põhjalikult, et tagada materjali põhjalikku sanitatsiooni ja homogeensust. Kompostimisprotsessi jooksul läbivad iga partii kõik osad ühe järgmistest aja ja temperatuuri profiilidest:*

(a) termofiilne kääritamine 55°C juures vähemalt 24 h jooksul ning vähemalt 20-päevase hüdraulilise viibeajaga;

(b) termofiilne anaeroobne kääritamine 55°C juures koos töötlusprotsessiga, mis sisaldab pastöriseerimisetappi (70°C – 1 h);

(c) termofiilne anaeroobne kääritamine 55°C juures, millele järgneb kompostimine

- temperatuuril 65°C või enam vähemalt 5 päeva jooksul,
- temperatuuril 60°C või enam vähemalt 7 päeva jooksul, või
- temperatuuril 55°C või enam vähemalt 14 päeva jooksul;

(d) mesofiilne anaeroobne kääritamine 37-40°C juures koos töötlusprotsessiga, mis sisaldab pastöriseerimisetappi (70°C – 1 h); või

(e) mesofiilne anaeroobne kääritamine 37-40°C juures, millele järgneb kompostimine

- temperatuuril 65°C või enam vähemalt 5 päeva jooksul,
- temperatuuril 60°C või enam vähemalt 7 päeva jooksul, või
- temperatuuril 55°C või enam vähemalt 14 päeva jooksul.

Mõningaid neist tingimustest on keeruline täita, eriti külmades kliimavööndites, ning samade kvaliteedinõuete täitmist on võimalik piisava ladustamisperioodi korral saavutada ka madalamatel temperatuuridel.

EurEau' liikmed toetavad määrust, mis rangete tehniliste nõuete kehtestamise asemel sätestab nõuded, mis defineerivad lõpptoote kvaliteeti. Alternatiivse võimalusena peaks seadusandlus võimaldama puhastusmeetodite kehtestamist riiklikul tasandil.

Kvaliteedinõuded

Biureedi sisaldust kompostis ja settes tavapäraselt ei analüüsita. EurEau ei näe vajadust seada biureedile piiranguid väetisemääruses. Veelgi enam, me ei poolda sõnastuses väljendit „ei tohi sisaldada“, sest sel juhul oleksid keelatud ka väga madalad kontsentratsioonid. See ei oleks sobiv lähenemisviis.

Piirväärtuste kehtestamine resistentsete parasiitide nagu *Ascaris spp.* ja *Toxocara spp.* munadele orgaanilistes väetistes ei ole ELi seadusandluses levinud. Ka Teadusuuringute Ühiskeskuse ettepanek jätmete lakkamise kriteeriumi kehtestamiseks kompostile ja settele näeb ette kvaliteedikriteeriumide kehtestamist üksnes *E-coli* ja *Salmonella spp.*-le. EurEau ei toeta resistentsete parasiitide lisamist väetisemäärusesse, kuna nende kriteeriumide kasutusala on hetkel väga piiratud.

6. Toetada ringlussevõtu turu arengut

Täna ei ole reoveest või reoveesetest kogutud fosfori taaskasutamine sageli majanduslikult tasuv ning nõuab alginvesteeringuid. Ringi sulgemiseks vajame ümbertöödeldud fosfaatidele turustamisvõimalusi. Õigusraamistik peaks toetama kulutõhusate ja optimaalsete lahenduste väljatöötamist, suurendades nõudlust pigem ringlussevõetud fosfori kui fosforiidi järele. Stiimulid fosfori taaskasutamiseks keskenduksid kõige paljulubavamatele ja kuluefektiivsematele lahendustele. Täna ei ole veel selge, missugused toormaterjalid või protsessid on kõige sobivamad.

Segamise nõude kehtestamine määruses annaks tugeva tõuke kogutud fosfori taaskasutamisele. Sarnaselt juba kehtivale nn rohelise gaasi ja biogaasi segamise nõudele võiks kehtida ka nõue kogutud fosfori ja kaevandatud väetiste segamiseks.

Mis on EurEau?

EurEau on Euroopa veesektori häälekandja. Esindame 29 Euroopa riigi vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutajaid, kes tegutsevad nii avalikus kui erasektoris.

Meie liikmeteks on Euroopa rahvuslikud vee-ettevõtjaid koondavad ühendused. EurEau koondab rahvuslikke vee-asjatundjaid, selleks et kujundada üheskoos Euroopa veetööstuse seisukohti küsimustes, mis puudutavad veekvaliteedi juhtimist, ressursitõhusust ning vee kättesaadavust Euroopa kodanikele ja ettevõtetele.

EurEau' sekretariaat asub Brüsselis, kust koordineeritakse ligikaudu 200 liikmesorganisatsioonist ja vee-ettevõttest pärit eksperdi tööd ning otsitakse ühistele seisukohtadele toetust ELi otsustajate hulgas.

Meie liikmed töötavad selle nimel, et puhas vesi oleks alati kättesaadav ning jõuaks seejärel taas ohutult veeringlusesse. Meil on kanda oluline roll veekeskkonda varitsevate ohtude teadvustamisel. Oma ligi 500 000 töötajaga annab Euroopa veesektor olulise panuse Euroopa majandusse.

EurEau

Rue du Luxembourg 47-51,
B-1050 Brussels, Belgium
Tel: +32 (0)2 706 40 80
Fax: +32 (0) 2 706 40 81
secretariat@EurEau.org
www.EurEau.org